

Naxçıvan xatirələri

GƏZDİM, GÖRDÜM, YAZDIM...

*Sevdik NƏSİBOĞLU***SIĞMAZAM!**

Sözlərimin yetərsiz olduğu dayanacaqlardan biri oldu bu yer... Bütün dini üləmaların, turistlərin və ümumilikdə isə insanların dərğahi-ziyaretgahı olan bir yerdi bu yer... Ruhunda Hələb var, Hələbdəkinin də ruhunda Naxçıvandakı var... Naxçıvan var... "Sığmazam", - deyir Hələbə, ruhu gəlir Naxçıvana, Naxçıvandakının könlü olur xərabə, o istəyir getsin Hələbə və o da "sığmazam", - deyir Naxçıvana və ruhu gəlir Hələbə, Suriyaya... Dərğah olsa da, hürufilərə, onun ağılında sığmamaq var yenə. Sığmır ziyarətəgahı, sığmaq istəmir, cahan olmaq istəyir və elə cahandır da... Lakin yenə də sığmır... Cahan içində olduğu cahandan cismi şəkildə ayrılır, ona görə də sığmaq istəmir, ruhən. Sığmaq istəyir cismən. Fəzanın Fəzlullahı, Nəsiminin Nəsimisi. Nəimi, Nəsimi... Adlar bir az qohumdur, elə deyilmi? Bəlkə də, çox qohumdur... Onların ruhu bir-birlərinə sığmır. Ruhlar ayrılır, sığmır, ruhlar ölür. Lakin onları həm cismən, həm də ruhən öldürmək istəyirlər və o gündən qorxurlar ki, bir muğali-əzəm hindi deyər ki, Nəsimi əslən hinddir, Nəimi ilə birlikdə. Deyər ki, mahnıları bizim mahnı üstə oxunur. Vay elə günə. Nə vay. Lakin vay belə günə ki, həmin şeir həmin təlxək-tülxək tərəfindən oxunur. Xanəndə desəm lap vay, əgər bu xanəndə deyilsə və mahnısı xanəndədən də çox oxunursa, dinlənsə onda içinə girməyə yer arayaram.

Lakin mən onu ziyarət etdiyim vaxt bunlar yox idi. Nə Sami Yusif oxuyurdu, nə də təlxəklər, təlxəklik edənlər. O, oxuduqdan sonra nədənsə sahib çıxmağa başladıq həmin sığmamaq istəyinə... Bəs əvvəl niyə sahib çıxmıdım ki, indi həmin təlxək-tülxək oxuyur həmin şeiri təlxək mahnısının üstə. Yenə adına hörmət eləməirdi, bari Seyid Nəsimiliyinə hörmət eləyərdilər.

Nəimi Nəsimidən çox tanınmır. Təəssüf etmirəm, çünki bunu hamıdan çox elə Nəimi özü istəyirdi. Onun ruhu indi Nəsimiyə görə şaddırmı, yoxsa təlxəyin mahnısına görə narahatdırmı, bilmirəm, lakin o, bunu Nəsimidən çox istəyirdi. Onun fikri belə idi, şagird əgər ustadını ötürsə, deməli o, əsl şagirdidir. Əgər ustad şagirdini ötürsə, deməli o, yaxşı təhsil vermir şagirdinə, onu yaxşı öyrətmir.

Nəimi Naxçıvanlı deyil, lakin ruhən Naxçıvanlı olmuşdur. O, indiki İranın Gürgan şəhərində doğulmuşdur. Əslən Əstərabadlıdır. Elə ona görə də onu həm Fəzlullah Nəimi, həm də Fəzlullah Əstərabadi kimi tanıyırlar. Sonra Əstərabad dəyişildi, oldu Astarabad. O, XIV əsr Azərbaycan bədii-fəlsəvi fikrinin görkəmli nümayəndəsi, hürufilik təriqətinin banisi, Şərq elminin sanisi, səlisi, Seyid İmaməddin Nəsiminin müəllimi, Divan, Cavidannamə, Ərşnamə, Məhəbbətnamə, Novnamə və sair əsərlərinin müəllifi Nəimi hürufiliyi yaradıb təbliğ etmiş, elə bunun üçün və Teymurilər ilə siyasi mübarizə apardığına görə Miranşah tərəfindən edam olunmuşdur. O, Xanəgahda dəfn olunub. Nəimi haqqında 5-ci fəsilə yazmayacağam, çünki Nəimi Əs-

tərabadidir, Naxçıvani deyil. Ona görə də burda bir az yazmaq istədim.

Mən Nəsimi filmini hardasa 6 yaşında kompyuterə köçürmüş və baxmışdım. 1973-cü ildə çəkilən bu filmə Nəimi rolunu görkəmli aktyorumuz İsmayıl Osmanlı canlandırır. İsmayıl Osmanlı həqiqətən də, Nəimiyə oxşayırdı. O, Nəimi rolunu elə obrazlı aparırdı ki, filmə baxarkən onun İsmayıl Osmanlı olduğunu unutmuşdum. Nəimini o zaman tanımışdım.

Mən dayanacağı çatdıqda Yusif ibn Küseyir və Nuh türbəsinə bənzəyən bir türbə gördüm. Həmin türbəni həm də Kamal Gülməliyevin kitabında görmüşdüm, türbənin içərisinə girdim. Ora ziyarətəgah kimi bir yer yox, elə ziyarətəgahın özü idi. İçəridə də ziyarət edənlər var idilər. Onlardan biri də mən idim.

Türbə elə yazımdan da bildiyiniz kimi, Xanəgah türbəsi idi. Orada ziyarətəgahların girişinə bənzəyən bəzəkli bir giriş qapısı var idi. Lakin ona giriş qapısı demək olardı. Nəiminin məzarının olduğu otağa girdim. Məzarın arxasında qədim qəbir daşları, önündə də mən var idim. Nəiminin məzarını gördüm və xəyalım onun edam olunduğu vaxta uçmuşdu, xəyalımda onun kəsilmiş başına, həqiqətdə isə məzarına baxırdım. Xəyalımda kəsilmiş baş olan yer önümdə məzardır, yanında ağlayan Nəsimi isə Hələbdə uyuyur... Nəimiyə bağlı hisslərimə qapıldığım üçün yüksək pafosla «Naxçıvandır» şeirimdən Nəimiyə aid bəndi söylədim və bir də gəlmək üçün oradan ayrıldım:

Qurbanam o ada mən, onu görsəm məst olaram,
Tariximdə Cavid yurdu, Cəlil yurdu Naxçıvandır.
O elə oğullar verib, onlar haqda danışaram,
İgidlikdə Cəmişid yurdu, Heydər yurdu Naxçıvandır.

O, elə bir yer idi ki, Nəimini öldürdülər,
Elə bil ki, tək onu yox, Nəsimini öldürdülər.
Vətənimin sevincini, xoş dəmini öldürdülər,
Böyük memar Əcəminin vəfat yeri Naxçıvandır.

7 ADAMIN İZİ!

"Əshabi-Kəhf" Ziyarətəgahı Dini-Mədəni Abidə Kompleksini də ziyarət etdim. Kompleksdə ilk dəfə Ulu Önderimiz Heydər Əliyevin tapşırığı və himayəsi ilə 1998-ci ildə abadlıq-bərpa işləri aparılmışdır. Zəvvarlar üçün hər şərait yaradılmışdır. "Əshabi-Kəhf" ziyarətəgahı yer səviyyəsindən çox yüksəkdə və qayalıqların arasında yerləşmişdir. Ziyarətəgahı ölkəmizin hər yerindən, xarici ölkələrdən çoxlu sayda zəvvarlar, turistlər və qonaqlar gəlir. Mən də ziyarətimi axıra qədər həyata keçirdim. Vətənimizin və xalqımızın xoş günü üçün dua elədim.

AXIRINCI DAYANACAQ!

Şahbuz rayonu ərazisində yerləşən Batabat gölüne və Zor bulağa da səfərim baş tutdu. Batabat gölü dağların qoynunda füsunkar təbiətdə yerləşməyi ilə gözəl mənzərə yaratmışdır. Batabat gölün seyr edəndə "Üzən ada"nı da görmək olurdu. Günəşin batmağına az qalmışdı. Günəş öz şüalarını Batabat gölü vasitəsi ilə üzümə yayırdı. Çox gözəl mənzərə yaranmışdı. Zor bulağın suyu isə buz kimi soyuq, güzgü kimi parlaq idi.

UNUDULMAZ NAXÇIVANIM!

Səni görən andan mən bu anadək,
Hər yerini mən yadımda saxlaram.
Düşündümmü oğul unuda biləcək,
Səni heç vaxt unutmaram, Naxçıvan!
Gəldim görüşünə, az çəkdi lakin,
Heç nə olmaz, görüşünə gələm.
Nələr qalmayıb?... görə bilmədiyim,
Gör nələr var, mən yenə də görərəm.
Ancaq, bir şeyə görə mən yanıram,
Yanacağam, çünki, yaxın deyilsən.
Bir arzusan gələ bilməyənlərə,
Mağıl xəritədə baxın deyirsən.
Gecə hamilədir, bunu bilirsən,
Sabah nələri doğacaq, bilirsən.

Bəli, Molla Pənah Vəqif əbəz yerə deməyib ki, gecə hamilədir, sabah nələri doğacaq, bilmirik. Doğacaq Qarabağlı Azərbaycanı. Doğacaq Qafanlı Azərbaycanı. Doğacaq bununla Naxçıvana magistral yolla, dəmir yolu və nəhayət arzu edən milyonların, o, cümlədən mənim piyada getmək yolumu. Doğacaq bununla Naxçıvanın mühasirədən çıxmasını. Doğacaq, bunları doğacaq. Doğacaq mənim çoxlu sayda Naxçıvana geliş-

mi. Doğacaq o qədər kitabları... O qədər şeyləri... Doğacaq, sabah olsun, doğacaq...

Hə, artıq gəzintinin sonluğunun başlanğıcı başlayırdı. Artıq ziyarətim sonlanırdı. Macəram bitirdi. Vaxt belə bitirmiş, çox tez... Elə bil bir dəqiqənin içində gəzmisən Heydər Babanın büstündən Batabatdan... Elə bil bir dəqiqəyə gəzmışdim o boyda tanınmış yerləri... Elə bil bir dəqiqəyə qurtardım bu gəzintini (lakin, bir dəqiqəyə qurtara bilmədim Naxçıvan xatirələri kitabını). Elə bil bir dəqiqəyə kəşf etdim Naxçıvanın nə qədər təmiz olduğunu, elə yaradıldığı kimi də gözəl qaldığını, möcüzəli və tarixi yer olduğunu... Hər şey bir dəqiqədə bitdi. Nə təəssüf, vaxt bitirdi. İnanırsınız, mən bir dəfə də olsun Naxçıvan gəzintimi sonlandırmaq istəmədim. Heç vaxt, heç vaxt yorulmadım. O qədər heyran oldum ki, Naxçıvana. Razi qalmaqla qalmadım, lap dərəcəsini də keçdim. Mən hətta, ömrü boyu Naxçıvanda qalmaq, "40 il Duzdağda"-işləmək istəyirdim. Orada həyat sürmək istəyirdim o vaxtkı fikrimlə. İndi həmin fikrlə elə də razılaşmıram, lakin Naxçıvana səyahət etməyim və edəcəyim hər zaman ağılımdadır və ağılımda qalacaqdır da.

Mən gəzdiyim bütün yerləri yadıma saldım və həm sevinc hissi ilə, həm də təəssüf hissi ilə Naxçıvandan qayıtmağa hazırlışırdıq.

Bir də, mən «Təbriz» mehmanxanasının işçi heyətinin bizə necə qulluq etdiklərini mütləq yazmalıyam. Yazmasam haqsızlıq olar.

Təbriz mehmanxanasından mən çox razı qaldım. Mənə elə otaq verdilər ki, Naxçıvanı uzaqdan Küseyirincən gördüm. Hər dəfə həmin mənzərəni görüb yatmaq, oyanmaq və elə sadəcə baxmaq məni çox sevindirirdi. Naxçıvanı belə gördükcə özümü təyyarədə hiss edir və demək olar ki, Naxçıvanın mərkəzini gördüm. Qiyabi də olsa görmədiyim yerləri gördüm. Hətta, Möminə Xatun Türbəsinə olarkən mən «Təbriz» mehmanxanasını uzaqdan da olsa gördüm. Çünki «Təbriz» mehmanxanasının bizə ayrılmış otağının və daha yuxarı mərtəbələrin pəncərəsindən Möminə Xatun türbəsinə görmək olardı.

Mehmanxanada restoran da var idi. Restoranda bizə necə qulluq etmədilər ki... Çox yemək gətirdilər, lakin, biz tez doyardıq və yeməklərin ortada qalmaması üçün çeşidləri tamamilə azaldardıq. Onlar bizim mehmanxanada əla istirahət etməyimiz üçün əllərindən gələni etdilər. Soyuducuda da yemək və içkilər var idi. Otaqda yatarkən az qala yuxuma girəcəkdiki Naxçıvan... qismət... gəlmədi...

Naxçıvanda olarkən "Təbriz" mehmanxanasının rəhbəri hörmətli Bəkir Başdan və mehmanxananın əməkdaşlarından xüsusi diqqət və qayğı, səmimi mehribanlıq gördüm. Hörmətli Bəkir Başa və mehmanxananın əməkdaşı Elnur müəllimə öz şeir kitablarımı hədiyyə etdim. Onlar mənə təşəkkür edib, uğurlar arzu etdilər. Bir gün sonra Elnur müəllimi yenidən mehmanxanada gördüm. O, mənə dedi ki, şeir kitablarımı ailəməzlə bir yerdə oxuduq. Mən oğluma "Azərbaycanımızsan", "Anam Azərbaycanım", "Ulu Öndər" və sair şeirlərini əzbərləməsinə məsləhət gördüm. Mən çox sevindim və əməyimə böyük qiymət verdiğinə görə Elnur müəllimə dərin təşəkkürümü bildirdim.

«Təbriz» mehmanxanasından ayrıldım və onunla da orada qaldığım vaxtlar xatirəyə çevrildi...

Nəhayət, mehmanxananın xüsusi maşını ilə aeroporta doğru yol aldım. Qəlbimdəki hisslər o qədər idi ki... sözə çevirsən necə səhifə edər... Qayıdış, ayrılıq təəssüf dolu idi... Lakin, gəliş də öz sözünü deyirdi, deməliydə də, gələcəkdə mən bir dəfə də. İndi də inanıram, vaxt olsa, gələm, qucaram Naxçıvanımı bir dəfə də.

Mən belə səfalı yerdən qayıtdığım üçün, yeni mövsümdə bir də görməyəcəyim üçün pis olurdum. Özümü çox yaxşı hiss edirdim Naxçıvanda. Görəsən Naxçıvana bənzəyən bir mühitdə yaşayacağam mı? Sanmıram. Yuxuma gələcəkmi Naxçıvan? Sanmıram. Bir də gələcəyəmmi Naxçıvana? Sanıram yox, mütləq.

Mən aeroportda idim. 3 gün əvvəl qapısını açıb ilk dəfə görmüşdüm Naxçıvanı. Məhz bu qapını açıqdan sonra mən Naxçıvanı ilk dəfə gördüm. İndi həmin qapıdan içəri keçdikdə Naxçıvanı daha görməyəcəyəm. Planlarım gələn səfərə qalır.

(Davamı 12-ci səhifədə)

GƏZDİM, GÖRDÜM, YAZDIM...

(Əvvəli 10-cu səhifədə)

Üç gün əvvəl xoşbəxtlik partlaması yaşayarkən, üç gün sonra Naxçıvanı tərk edən Cavidə dönmüşdüm lap. O daha görməyəcəkdı Naxçıvanımı. Mən isə görəcəkdım Naxçıvanımı. Bu müvəqqəti ayrılıqdan ayrılmağı arzulayırdım. Naxçıvanın bizdən sərhədlərlə, yağı düşmənlə ayrı olmadığını görürdüm gələcəkdə... və içəri keçdim. Vaxt azlığını təmsil edərək bir saniyəlik Naxçıvana həsrətlə baxıb aeroporta, uçuş hissəsinə girdim. O bir saniyədə Naxçıvan beynimdə və ağımda qalmışdı.

Aeroportda mənə anam dedi ki, mən «Şərq qapısı» qəzetinə tanıtılmış, kitabımı da redaksiyaya çatdırmışlar. Bu mənə böyük sevinc bəxş etdi. Təsəlli deyildi, təsəlliye səbəb yoxdur ki... Yeri gələndə təsəlli etmək lazımdır...

Mən təyyarədə idim artıq... Əlim yerdən üzülürdü və hələlik Naxçıvana getməyəcəkdım. Dəli deyildim ki, atlanım təyyarədən... və o andan Naxçıvandan darıxmağa başladım. Gözəl günlərin darıxmağı can alan olur. Lakin hər günü gözəl eləmək üçün səbəblər çoxdur. Ona görə də Naxçıvanı hələ də gördüyümü deyib gözümlü pəncərədən ayıra bilmirdim.

Artıq İran səmasında uçurduq. Naxçıvan qalmışdı o tayda. Əl salladım Naxçıvana. Bir də gələrəm, bir də qucaram səni, yenə gələrəm qoynuna, yenə gələrəm səni, yenə yazaram səndən, Naxçıvanım. Bu yazdığım sözləri mən o vaxt dedim və bundan sonra Naxçıvanı görə bilmədim. Təyyarədə yenə anam, bacım və mən ön cərgədə yanaşı oturmuşduq. Atam isə eyni qaydada bizimlə bir cərgədə, lakin başqa istiqamətdə pəncərənin önündə, onun yanında bir nəfər azyaşlı oğlan və pəncəyinin yaxasında deputat nişanı olan bir kişi əyləmişdi. Atam həmin kişi ilə söhbət edirdi. Onlar o, qədər səmimi, mehriban söhbət edirdilər ki, adama elə gəlirdi ki, uzun müddətdir biri-birlərini tanıyırlar. Həmin kişi atamdan bir az yaşlı olardı, lakin qıvrıq görünürdü. Atamla həmin kişinin arasında əyləmiş oğlan atam oturduğu tərəfdəki pəncərəyə tərəf çox boylanırdı. Görünür təyyarənin pəncərəsindən həmin vaxt üzərindən uçduğumuz İran səmasından tarixi torpaqlarımızı seyr etmək istəyirdi. Atam bunu hiss etdiyi üçün yerindən qalxıb öz yerini həmin azyaşlı oğlana verdi və özü onun yerində əyləşdi. Sonradan mənə məlum olan, həmin oğlanın babası Nazim əmi buna görə atama təşəkkür etsə də atam təşəkkürə ehtiyac olmadığını bildirdi. Atam da Nazim əmi ilə elə mehribanlaşmışdı ki, ona Naxçıvana gəlişimizin bütün incəliklərini danışdı. Elə təyyarədə uçuş davam edərkən mən hər iki şeir kitabıma avtoqraf yazıb Nazim əmiyə verdim. Özünün deməsindən bildim ki, Coğrafiya üzrə fəlsəfə doktoru, 1990-cı ildən Milli Aerokosmik agentliyin Naxçıvan şöbəsinin rəisi, eləcə də, Naxçıvan Dövlət Universitetinin Coğrafiya kafedrasının müdiri vəzifəsində işləyən Nazim Səfərəli oğlu Balabəyli eyni zamanda Naxçıvan Ali Məclisinin deputatıdır.

Artıq təyyarə Heydər Əliyev adına beynəlxalq aeroporta eniş etdi. Biz Nazim əmi ilə vidalaşmadıq. Çünki, qərara almışdıq ki, aeroportda xatirə şəkili çəkdirək. Belə də etdik. Aeroport binasının içərisində birlikdə foto-şəkil çəkirdik, atamla Nazim əmi biri-birlərinin mobil telefon nömrələrini götürdülər və biz sa-

ğollaşıb ayrıldıq. Ayrırlarkən özümdə bir darıxma hiss etdim. Elə bil neçə illər tanıdığım əziz adamımdan ayrılırdım... Bəlkə bunun səbəblərindən biri də Naxçıvanımdan xeyli uzaqlarda olmamış idi. Nə isə.... Bir daha ziyarət ümidi və arzusu ilə salamat qal Naxçıvanım və ruhları bu torpaqda heykəlləşən Naxçıvanlılarım!

Naxçıvanda olarkən təkcə onun füsunkarlığını görmədim, həm də araşdırma apardım. Naxçıvan mənim araşdırıcı fəaliyyətimə müsbət mənada az təsir göstərmədi. Mən çox şeyi araşdırdım. İlkəri də gördüm, sonları da...

Bu fəsildə daha çox soylardan və fəxrlərdən danışacağam. Naxçıvanın ən gözəl yer olduğunu bu fəsildə şəxsiyyətlər cəhətdən və tarix cəhətdən çox bildirəcəyəm. İnanıram ki, bu məlumatlardan təkcə böyükklər yox, həm də yaşıdlarım yetərinə faydalana biləcəklər. Naxçıvan onların da həyatına, dünyagörüşünə gözəl təsir edəcəkdir.

Mən inanıram ki, Naxçıvana dəyər verən çoxlu uşaqlar, gənclər olacaq. Onlar Naxçıvanı gəzəcəklər, məlumat və biliklərini daha da artıracaqlar. Pis verədişlər yadlarına belə düşməyəcək. Onlar tarixlərini öyrənəcəklər. Şah İsmayıl Xətai 14 yaşında tarix öyrənməyib, tarix yazdısa, deməli, bizim gənclərdə də həmin enerji var və olacaq.

Bu kitab ürəyimdəki hisslərimi kağız üzərinə boşaltmağımdır. Mən bu kitabda ürəyimdə qalan Naxçıvanı yazmışam. Kitabda Naxçıvanın necə güllük-gülüstənlik olduğunu gəzməyənlər foto-albomda çox yaxşı görəcəklər və onlar da mənim əvvəl və həmişə arzuladığım kimi Naxçıvana getməyə, Naxçıvanı görməyə can atacaqlar.

5-ci fəsildə axır ki, siz əvvəlki fəsillərdə ürəyimdə, beynimdə, yaddaşımda qalan məlumatları oxuya biləcəksiniz. Lakin, mən birinci olaraq Müstəqil Azərbaycanın qurucusu, banisi, hamımızın babası, Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev haqqında yazmaq istərdim. Bilirəm ki, Ulu Öndərimizin dəyərli nitqləri kitablara yığılıb, eləcə də, Onun Özü barəsində saya gəlməyən həcmdə əsərlər yazılmışdır. Onu da bilirəm ki, qədimi deyimlərdəki kimi, meşələri qələm, ümmanları mürəkkəb etsən, Ulu Öndərimizin həyatı və fəaliyyətindən yazmağa bəs etməz. Eləcə də, özüm özlüyümdə fikirləşirəm ki, Ulu Öndərimiz haqqında yazmaq üçün meşələri qələm, dənizləri və ümmanları mürəkkəb etmək imkanım olsa belə, indiki yaş həddimdə ona layiq araşdırma yazmağım üçün söz ehtiyatım o zirvəyə çatmır. Ona görə də, inanıram ki gələcəkdə Ulu Öndərə layiq əsər yaratmaq üçün söz xəzinəm yaranıqda bunu edəcəyəm. Hələlikdə isə bu il Asiya Fakt İnfo xəbər saytında paylaşılacaq Ulu Öndərimizə həsr etdiyim «Mən Fəxr Edirəm ki, Azərbaycanlıyam» adlı essemin sizin nəzərinizə çatdıracağam. Ümid edirəm ki, bu sizin üçün darıxdırıcı olmayacaq.

Mən fəxr edirəm ki...

Mən fəxr edirəm ki, Azərbaycanlıyam! Bu söz öz kökü ilə, öz soyu, öz boyu ilə fəxr edənlərin sözüdür. Hər bir vətənpərvər bunu deyir. Lakin bu sözü və Azərbaycanı dünyada tanıdan ulu öndərimiz Heydər Əliyevdir!

Heydər Əliyev xalqımızın yaddaşından silinməyəcək əsl bir liderdir. Dünya azərbaycanlılarına diqqət göstərən Ulu

Öndər Heydər Əliyev dünyada yaşayan bütün azərbaycanlıların lideri idi. Heydər Əliyev həmişə öz ana vətəni olan Azərbaycanın yarasını sağaltmağa çalışıb.

Mən hələ də donub qalıram ki, Heydər Əliyev bu qədər qəhrəmanlığı 50 ildə necə edə bilib?! O, çətinliklərə necə sinə gərüb?! O, müstəqil, ancaq yaralı dövləti necə düzəldə bilib?! Maneələri necə aşıb?! Bir Azərbaycanlının bunu etməsi üçün çox maneələri aşması, maneələrə hazır olması lazımdır. Bu sınaqlardan keçən, xalqının xoş gələcəyi, rifahı üçün öz canını qurban verməyə hazır olan və Vətən üçün İlhamlanan, Oğul böyüdən bir Qəhrəman sözsüz cənnətin ən gözəl yerindədir. O, elə mərtəbədədir ki, həmin mərtəbəni heç bir kəs ötə bilməz. Naxçıvan onun anası idi. Ona çox şey öyrətdi. Vətən üçün hazır olmağı, memar olub müstəqil Azərbaycan tikməyi...

Naxçıvanın aşırımlarını görəndə o, bildi ki, həyat da bu Naxçıvan aşırımları kimi, hazırlıq tələb etdirəndir. Heydər Əliyev və Azərbaycan manifestinin başlanğıcı Naxçıvan idi. Naxçıvanın türbələri onda memarlığa həvəs yaratdı.

1969-cu ilə qədər o, Vətən üçün hazırlaşdı. Düz 50 il əvvəl artıq bu mübarizəli yolda o da vardı. O an Naxçıvanın, Bakının, Bütün Azərbaycanın sevinədiyi an idi. O gün Azərbaycanın bayramı idi. Onun gələcəkdə nə edəcəyini isə bir özü, bir də Allah bilirdi. Allah onu başçı seçməkdə düz etmişdi, çünki Azərbaycanı o, düzəldəcəkdı. Tək o! Azərbaycanı tək o, anlayacaqdı. Tək o! Heydər Əliyev Manifestinin ən əsas nöqtələrindən biri idi 1969-cu il!

13 uğursuz rəqəmdir. Lakin Heydər Əliyev bu 13 ildə çox uğurlu işlər gördü. Çünki onun siyasəti bir ölkəni düzəldəcəkdı. Onun siyasəti uzaqgörən və uğurlu idi.

1982-ci il də bu manifestin əsas səhifələrindən idi. O, SSRİ Nazirlər Sovetinin sədr müavini olmuşdu. Uğurlu siyasəti onu Moskvaya qədər gətirmişdi. Onun uğurlu siyasətinə həsəd aparənlər da var idi.

Bu həsəd manifestin ən tanınmış uzaqgörənliyinə səbəb olmuşdu. Heydər Əliyev Qorbaçovun məkrli planlarını uzaqgörənliklə bildi və vəzifədən imtina etdi. İl isə 1982 deyil, 1987 idi. Uzaqgörən Heydər Əliyev bildi ki, onlar xalqın başına oyunlar gətirəcək. Ona görə də vəzifədən çıxdı.

1991-ci il! Artıq Yurd dar gündə idi. ermənilər Azərbaycanın başına min oyun açdı. Heydər Əliyev Naxçıvanda idi. O, Naxçıvanda xadim kimi görünməsə də, onun beyni və fikri əsl xadim kimi görünürdü. O, sonra gördü ki, yurdun başı bələdadır. Əvvəl Naxçıvanın taleyini həll etdi. Əsgərlər üçün ərzağı, silahı İrəvan tərəfdən yox, İran tərəfdən gətirdi. Onun Naxçıvanda etdiyi dəyişikliklər mənə Naxçıvanı bir daha sevdirdi. Naxçıvanda hər şey yaxşı idi. Lakin təkcə Naxçıvanın yox, bütün Azərbaycanın ona ehtiyacı vardı.

15 iyun 1993-cü il! Azərbaycanın Qarabağdakı sarsıntılardan, dövlətin içində yaranan xaosdan qurtulduğu ilk gün! Bakı ilk dəfə xoşbəxt gününü yaşayırdı. Sonradan onun adı veriləcək aeroportda hamı vardı. Leninsiz Meydanda (Azadlıq Meydanı) plakatlar o qədər idi ki... Hamısında kiril əlifbasında "Heydər Baba! Heydər Baba!" yazılmışdı. Bir də Heydər Əliyevin o gözəl şəkli! Təyyarə artıq Bakıda idi. Dayanmışdı. Qapı açıl-

dı. Hamı səbirsizliklə onu gözləyirdi. Və nəhayət o, gəldi!

15 iyun 1993-cü il Heydər Əliyev Azərbaycana yenidən qayıtdı.

Doğma Vətəninə 13 il edəcəyini O, 10 ildə edəcəkdı. Heydər Əliyev Milli Məclisin sədri seçildi. O gündən Məclisdəki bütün diplomatiya bilməzlər silindi.

Artıq 4 ay keçmişdi. 10 oktyabr 1993-cü il gəlmişdi. Milli Məclisdə hamı 1 şəxsiyyəti gözləyirdi. O artıq 13 ildə etdiklərini yenidən edə bilirdi. O, Azərbaycanın memarı idi. O şəxs and içəcəkdı. And içəcəkdı ki, Azərbaycanı qoruyacaq! Qarabağı azad edəcək! Azərbaycanın memarı olacaq!

O gəldi! O Şəxs Heydər Əliyev idi! Gəldi, and içdi, bayrağını öpdü!

Azərbaycanın ən xoş günü idi! Çünki Azərbaycan oğluna əmanət idi! Yəni, Heydər Əliyev artıq Azərbaycanın Prezidenti idi!

O, bu illərdə çox şey etdi. Hər şey ilə maraqlandı. Gənclər ilə, iqtisadiyyat ilə, memarlıq ilə... O, Naxçıvanda Hüseyin Cavid Məqbərəsini tikdirdi. Şeyrlərini oxuduğu şəxsə dəyər verdi.

Uzaq ölkədə Səməd Vurğunun Azərbaycan şeirini dedi. Bir kövrəlmə hissi duyuldu onda. Axı Vətəni çox sevirdi!? Axı Vətəni üçün hər bir şey etmişdi!?

Heydər Əliyev gənc kadrlarla da maraqlandı. Onları xaricdə təhsil almağa göndərdi. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin liderləri seçdiyi yolla getdi.

Hər dəfə erməni millətçilərinə qarşı oldu. Yurdunun əsgərlərini erməni millətçiləri ilə döyüşmək üçün çağırırdı! Çağırdı Horadizə!

Çağırdı Qarabağa! Sonra isə Horadiz azad olundu. Ordakı erməni bayrağını isə Cənab Prezidentin əmriylə polisləri-miz, hərbiçilərimiz endirdi!

Dili və kökü ilə fəxr etdiyini ən başdan söyləmişdim. Dilini və kökünü yad ünsürlərdən qorumaq üçün çalışdı. Onun ən əsas və ən məşhur sözü də bu oldu: "Mən fəxr edirəm ki, azərbaycanlıyam!"

2003-cü il 12 dekabr! Hamı bir təyyarə gözləyirdi. Yoxsa, Heydər Əliyev üçüncü dəfə prezident seçilmişdi?! Yox! Bu təyyarədə Heydər Bəy yox idi! Hamı da hüznə dolu idi. Hamı ağlayırdı. Çünki gələn Heydər Əliyevin nəşi idi! Heydər Əliyevin nəşi Ohayodan Azərbaycana gətirilmişdi. Dəfn olunacaqdı. Həmin gün bizim ən böyük yasımız, düşmənlərin bayramı idi. Öz xalqı Heydər Əliyevi son mənzilə ötürürdü. Heydər Əliyev dəfn olundu. Son baxış... İlk kədər... Son mənzil... Son vida...

Heydər Əliyev vəfat edəndən sonra elə bildilər ki, Azərbaycanda yenidən xaos olacaq. Ancaq Azərbaycan dünyaya günəş kimi doğacaqdı. Çünki Azərbaycan Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin oğluna - İlham Əliyevə əmanət idi!

Mən Ulu Öndərimizə sevgimi 3 il bundan qabaq "Ulu Öndərimiz" adlı şeirimlə bildirmişəm.

Mənim bu fəsildə çox məqalələrimi oxuyacağsınız. Onların içərisində Cavidlər haqqında yazdığım məqalə də olacaq. Naxçıvanın hər yeri mənə əziz olub, olacaq da. Doğma yurdu sevmək olmaz. İllah da belə gözəl, səfalı olduğu və ər igidlər, aslan xanımlar yetirdiyi üçün... sevməmək olmaz.

(Davamı var)